

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi investointivarausrain
muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että investointivarausrain ei saisi enää tehdä vuoden 1991 jälkeen päätyviltä tilikausilta. Käyttämättä olevat investointivarausrain tulisi käyttää tai lukea tuloksi viimeistään vuonna 1997. Tuloksi lukeminen ei johtaisi ehdotuksen mukaan verotuksessa korotuksiin.

Investointivarausrain käyttökohteita ehdotetaan laajennettavaksi siten, että investointivarausta saisi käyttää kaikkeen kuluvaan käyttöomaisuuteen lukuun ottamatta henkilöautoja. Varauksia saisi myös väliaikaisesti käyttää perustajaosakkaana merkittyjen asunto-osakkeiden hankintamenon kattamiseen.

Ehdotetut muutokset on tarkoitettu tule-

maan voimaan vuoden 1992 alusta lukien ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa. Investointivarausrain saisi lukea kuitenkin tuloksi ilman korotusta jo vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa. Väliaikaiseksi tarkoitettua käyttökohteiden laajentamista asunto-osakkeiden hankintamenon kattamiseen sovellettaisiin vain vuosilta 1992 ja 1993 toimitettavassa verotuksessa.

Esitys liittyy vuoden 1992 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Investointivarausrainlaki (1094/78) tuli voimaan vuoden 1979 alusta. Lain tarkoituksena oli antaa valtioneuvoston käyttöön keinoja, joiden avulla se voisi pyrkiä vaikuttamaan yritysten investointipäätöksiin siten, että investoinnit ajoittuisivat suhdannepoliittisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kokonaisverouudistuksen osana investointivarausrainlakia muutettiin vuoden 1989 alusta lukien useilta osilta. Investointivarausrain laske- mistapaa muutettiin, ja investointivarausrain sädettiin alaraja. Lopullista veronhuojennusta merkinneet investointitalletukselle maksettavan koron verovapaus ja investointitalletuksen verovapaus varallisuusverotuksessa poistettiin. Investointivähennyksen, joka oli niin sanottu verotekninen vähennys, sai tehdä viimeisen

kerran vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa. Samassa yhteydessä täsmennettiin investointivarausrain käyttökohteita ja yksinkertaistettiin investointivarausrainiin liittyvää lupamenettelyä.

Voimassa olevan investointivarausrain mukaan verovelvollinen voi tehdä kirjanpidossaan investointivarausrain, jonka suuruus on enintään 20 prosenttia tilikauden voitosta ennen varauksen tekemistä ja välittömien verojen vähentämistä. Varausta ei saa tehdä 30 000 markkaa pienempänä. Varauksen tekeminen on siten mahdollista vain, jos verovelvollisen voitto ennen varausta ja välittömiä veroja on vähintään 150 000 markkaa. Verovelvollisen, joka on tehnyt investointivarausrain, on talletettava Suomen Pankkiin sulkutilille 50 prosenttia varauksen määrästä. Investointivarausrain-

sia saadaan käyttää valtioneuvoston määräämänä käyttöajanjaksona kattamalla niillä laissa määritellyjä menoja, lähinnä kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoja. Meno, joka katsetaan investointivarauskella, ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen.

Valtioneuvoston kesäkuussa 1985 antamalla päätöksellä (465/85) ja useilla päätöksillä sen jälkeen vapautettiin investointivaroja käyttöön käyttöajanjaksona, joka jatkui vuoden 1990 loppuun asti. Valtioneuvoston 12 päivänä heinäkuuta 1990 antamalla päätöksellä (634/90) vapautettiin ennen vuotta 1988 päättyneiltä tilikaudelta tehty investointivaraukset käyttöön käyttöajanjaksona, joka alkoi 1 päivänä tammikuuta 1991 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1992. Valtioneuvoston 14 päivänä maaliskuuta 1991 antaman päätöksen (523/91) mukaan vuonna 1988 päättyneiltä tilikaudelta tehtyjä investointivaroja saadaan käyttää käyttöajanjaksona, joka alkoi 1 päivänä toukokuuta 1991 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1992.

2. Esityksen tavoitteet

Investointivarausjärjestelmän tavoitteena on investointien suhdannevaihteluiden tasoittaminen. Käytännössä investointivaraus on kuitenkin muodostunut lähinnä yritysten tuloksentsauskeinoksi. Järjestelmän merkitys suhdannepolitiikan keinona on osoittautunut vähäiseksi. Järjestelmän suhdannepoliittinen teho on entistään vähentynyt rahamarkkinoiden säännöstelyn lakattua. Investointivarausjärjestelmä talutusmenettelyineen on nykyisessä uudistetussa muodossaan raskas, ja lain soveltamisessa on ilmennyt lukuisia tulkintaongelmia.

Ruotsissa on ollut käytössä vastaava investointivarausjärjestelmä, josta on verouudistuksen yhteydessä luovuttu. Myös Tanskassa on investointivarauksesta luovuttu yhteisöjen osalta. Pohjoismaissa toteutetuissa tai suunnitelluissa verouudistuksissa on muutoinkin selvänä suuntana ollut yritysverotuksen varausjärjestelmän karsiminen ja selkeyttäminen sekä yhteisöverokannan alentaminen.

Pääministeri Esko Ahon hallituksen ohjelman mukaan yhteisöverokantaa alennetaan ja yritysverotuksen veropohjaa laajennetaan. Hallitusohjelman ja kansainvälisen kehityksen mukaisesti tulisi varausjärjestelmää selkeyttää siten, että investointivarausjärjestelmästä luovutaisiin vuoden 1997 loppuun mennessä.

3. Ehdotetut muutokset

3.1. Uusien investointivarausten tekemiskielto

Yritysten tuloksentsausmahdollisuuksia tulisi rajata samalla, kun yhteisöverokantaa alennetaan. Hallituksen esityksessä laiksi vuodelta 1992 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista ehdotetaan yhteisöjen tuloveroprosentti valtionverotuksessa alennettavaksi 23 prosentista 19 prosenttiin. Tämän vuoksi lakiehdotuksessa ehdotetaan, että investointivaroja ei saisi enää tehdä vuoden 1991 jälkeen päättyviltä tilikaudelta.

3.2. Käyttökohteiden laajentaminen

Investointivarausten 9 §:n 1 kohdan mukaan investointivarausta saadaan käyttää elinkeinotoiminnan kuluvaan käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden, kaluston, laitteiden ja alusten, ei kuitenkaan henkilöauton, hankintaan, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin. Lain (660/89) siirtymäsäännöksen mukaan voidaan ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta käyttää myös kotimaisen henkilöauton hankintaan, ei kuitenkaan myöhemmin kuin verovuonna 1993.

Lain 9 §:n 1 kohtaa on nykyisessä muodossaan sovellettu verovuodesta 1989 alkaen. Lainkohdan sisältämä käyttökohdeluettelo on aiemmasta poiketen tyhjentävä. Käyttökohteiden ulkopuolelle jäävät elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) 37 §:n mukaiset aineettomat oikeudet, esimerkiksi eräät atk-ohjelmat ja mainitun lain 38 §:ssä mainitut substanssihyödykkeet, kuten irroitettu sora-massa, jotka ennen vuotta 1989 voimassa olleen lain mukaan olivat hyväksyttäviä käyttökohteita.

Eduskunta on vuonna 1989 vastauksessaan hallituksen esitykseen laiksi investointivarausten muuttamisesta (hall. es. 10/1989 vp.) edellyttänyt hallituksen selvittävän muun muassa mahdollisuuden käyttökohteiden laajentamiseksi atk-ohjelmiin.

Investointivarausjärjestelmästä luopumisen yhteydessä on tarkoituksenmukaista laajentaa käyttökohdeluettelo. Lakiehdotuksessa ehdotetaan, että investointivaroja saisi käyttää elinkeinotoiminnan kaiken kuluvaan käyttö-

omaisuuden hankintaan, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin henkilöautoja lukuun ottamatta.

Investointivarausrain 9 §:n 2 kohdan mukaan varauksia voidaan käyttää muun muassa verovelvollisen elinkeinotoiminnan käytössä olevan rakennuksen rakentamiseen. Investointivarauksia voidaan käyttää myös asuntojen rakentamiseen, jos asuntoja käytetään verovelvollisen elinkeinotoiminnassa. Elinkeinotoiminnan käytössä oleviksi rakennuksiksi katsotaan esimerkiksi yrityksen henkilökunnan asuin- ja virkistyskäyttöön tarkoitetut rakennukset. Käyttökohteena voi olla muukin elinkeinotoiminnan käytössä oleva rakennus kuin käyttöomaisuusrakennus, kuten sijoitusomaisuuteen kuuluva rakennus. Investointivarausta ei pääsääntöisesti saa käyttää vuokralle annettavan rakennuksen rakentamiseen.

Vapaarahoitteisen vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi ehdotetaan investointivarauskia täydennettäväksi väliaikaisesti siten, että verovuosina 1992 ja 1993 investointivarauksia saisi käyttää myös perustajaosakkaana merkittyjen elinkeinotoimintaan kuuluvien asunto-osakkeiden hankintamenon kattamiseen.

3.3. Investointivarausten tuloksi lukeminen

Investointivarausrain 18 §:n 2 momentin mukaan, jos verovelvollinen on nostanut investointitalletuksen eikä ole käyttänyt investointivarausta investointivarausrainissa säädettyllä tavalla, käyttämättä jätetty varauksen määrä, jota vastaava talletus on nostettu, luetaan 30 prosentilla korotettuna veronalaiseksi tuloksi.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa useilla yrityksillä on tarvetta saada investointitalletuksia käyttöönsä ilman, että ne käyttäisivät varauksia investointivarausrainissa tarkoitetulla tavalla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että investointivarausten tuloksi lukemiseen liittyvästä korotuksesta luovuttaisiin jo verovuodesta 1991 alkaen.

3.4. Investointivara- ja investointirahastojärjestelmän siirtymäkausi

Investointivarausrjestelmä ja sitä edeltänyt investointirahastojärjestelmä ovat olleet käytössä pitkään. Koska varauskanta on muodostunut varsin suureksi, tarvitaan riittävän pitkä

siirtymäaika investointivarausrjestelmästä luopumiselle. Lakiehdotuksen mukaan varaukset tulisi tulouttaa tai käyttää investointivarausrain 9 ja 10 §:n mukaisiin käyttökohteisiin viimeistään verovuonna 1997. Jos varauksia ei ole käytetty tai tuloutettu viimeistään kyseisenä vuonna, käyttämättä tai tulouttamatta oleva osa investointivarauksista luettaisiin vuoden 1997 veronalaiseksi tuloksi.

Investointivarausraila kumottiin investointirahastoista annettu laki (309/64). Viimeksi mainittua lakia on kuitenkin sovellettava verovelvollisilla investointivarausrain voimaan tullessa olleisiin investointirahastoihin. Investointirahastoista annetun lain 10 §:n 2 momentin mukaan, jos verovelvollinen on nostanut investointitalletuksen, mutta ei ole käyttänyt sitä mainitun lain mukaiseen tarkoitukseen, käyttämättä jätetty investointirahaston määrä, jota vastaava talletus on nostettu, on luettava 5 prosentilla korotettuna veronalaiseksi tuloksi. Verovelvollinen on lisäksi velvollinen suorittamaan tätä tuloa vastaavalle veronosalle 5 prosentin suuruisen vuotuisen veronlisäyksen. Myös investointirahastojen käytölle tai tulouttamiselle ehdotetaan takarajaksi verovuotta 1997. Investointirahaston tuloon lukemisesta aiheutuvasta korotuksesta ja veronlisäyksestä luovuttaisiin jo verovuodesta 1991 alkaen.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Investointivarausrjestelmästä luopuminen vähentää yritysten tuloksentasausmahdollisuuksia. Toisaalta yhteisöverokannan alentaminen lieventää yritysverotusta ja siten vähentää tuloksentasausarvetta.

Investointivarausten tekemahdollisuuden poistamisella ei ole lähivuosina huomattavaa vaikutusta yritysverotuksen veron tuottoon. Investointivarausten käyttö tuloksentasauskeinona on vähentynyt viime vuosina. Talouden heikko kehitys ja investointivarausten käytön vapauttaminen olisivat vähentäneet uusien investointivarausten muodostamista edelleen.

Nostamattomien investointitalletusten määrä oli vuoden 1991 kesäkuun lopussa noin 8,4 miljardia markkaa, mikä vastaa noin 16,8 miljardin markan varauskanta. Investointirahastoihin liittyviä talletuksia on vielä nostamatta noin 2 miljoonaa markkaa. Nämä määrät tulisivat yritysten käyttöön viimeistään verovuoden 1997 verotuksen toimittamisen jälkeen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Investointivarausta ei saisi enää tehdä vuonna 1992 tai sen jälkeen päättyneeltä tilikaudelta.

7 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että investointitalletuksen saa nostaa, vaikka ei käyttäisikään vastaavaa varausta 9 ja 10 §:ssä tarkoitettulla tavalla, jos talletus on tehty tilikaudelta, jolle valtioneuvosto on antanut käyttöluvan. Tällä hetkellä käyttöluva koskee verovuoden 1988 ja sitä aikaisempien vuosien varauksia. Ennen lain voimaantuloa on tarkoitus antaa käyttöluva myös vuoden 1989 varauksille. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomaksi käynyt viittaus 18 §:n 1 momenttiin.

9 §. Pykälän 1 kohtaa muutettaisiin siten, että investointivarausta saisi käyttää kaikkien kuluvaan käyttöomaisuuteen lukuun ottamatta henkilöautoja.

Pykälään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 2 a kohta, jonka mukaan investointivarausta saisi käyttää myös elinkeinotoimintaan kuuluvien asunto-osakkeiden hankintamenon kattamiseen. Edellytyksenä on kuitenkin, että osakkeet on merkitty perustajaosakkaana. Uutta 2 a kohtaa sovellettaisiin verovuosilta 1992 ja 1993 toimitettavassa verotuksessa.

10 a §. Nykyisen 18 §:n 2 momentin mukaan jos verovelvollinen, joka on nostonut investointitalletuksen, ei ole käyttänyt investointivarausta investointivarauslaissa tarkoitettulla tavalla, luetaan nostettua investointitalletusta vastaava käyttämättä jätetty investointivarauksen määrä 30 prosentilla korotettuna veronalaiseksi tuloksi.

Lakiehdotuksen mukaan investointivarauserjärjestelmän siirtymävaiheeseen liittyen käyttämättömälle varaukselle määrättävästä korotuksesta luovuttaisiin. Koska investointivarausten tulouttamismahdollisuutta on tarkoitus laajentaa, lain rakenteen kannalta on tarkoituksenmukaista sijoittaa säännös uuteen 10 a §:ään.

12 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että se ei koske 9 §:n 2 a kohdassa tarkoitettuja osakkeita.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväk-

si säännös siitä, milloin investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 2 a kohdassa tarkoitettuihin osakkeisiin.

13 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se ei koske 9 §:n 2 a kohdassa tarkoitettuja osakkeita.

14 §. Harkintaverotussäännöksiä on muutettu lailla verotuslain 72 §:n muuttamisesta (1252/90). Pykälän 2 momentissa oleva viittaus ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan voimassa olevaa lakia.

16 §. Osakkeet ovat kulumatonta käyttöomaisuutta, joiden osalta investointivaraus ei omistusaikana vastoin investointivarauserlain yleisiä periaatteita välillisesti palaudu verotettavaan tuloon. Varaus tuloutuu näin ollen vain osakkeita luovutettaessa. Elinkeinotulon verotamisesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan yli 5 vuotta omistetun käyttöomaisuusosakkeen luovutushinnasta on vain 60 prosenttia veronalaista tuloa. Tämän vuoksi on syytä säätää käyttöomaisuuteen kuuluvien 9 §:n 2 a kohdassa tarkoitettujen osakkeiden hankintamenoa kattavan investointivarausten tuloon lukemisesta ja osakkeiden hankintameno vähentämisestä erikseen.

18 §. Pykälän 1 momentin mukaan investointivaraus, jota ei ole käytetty valtioneuvoston määräämän käyttövelvoituksen mukaisesti, on luettava 10 prosentilla korotettuna verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi siltä verovuodelta, jona laiminlyönnin todetaan tapahtuneen.

Pykälän 1 momentin säännös ehdotetaan korvattavaksi säännöksellä, jonka mukaan käyttämättä tai aiemmin tulouttamatta jätetty investointivaraus on luettava verovelvollisen vuoden 1997 veronalaiseksi tuloksi.

Pykälän 2 momenttiin sisältyvä säännös ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 10 a §:ksi. Käyttämättömälle varaukselle määrättävästä korotuksesta kuitenkin luovuttaisiin.

23 §. Investointirahastoja saisi lukea tuloksi ja nostaa investointitalletuksen ilman korotuksen ja veronlisäyksen määräämistä jo verovuonna 1991. Myös investointirahastojen käytämiselle tai tulouttamiselle säädettäisiin takarajaksi verovuosi 1997.

2. Voimaantulo ja soveltaminen

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa. Lain 10 a §:ää, 14 §:n 2 momenttia ja 23 §:n 2 momenttia sekä 18 §:ää muutetussa muodossaan sovellettaisiin kuitenkin jo vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa. Lain 9 §:n 2 a kohtaa ja 12 §:n 4 momenttia sovellettaisiin vain vuosilta 1992 ja 1993 toimitettavissa verotuksissa.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättyneeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta voisi käyttää lain 9 §:n 1 kohdan säännöksistä

poiketen myös kotimaisen henkilöauton hankintaan, ei kuitenkaan myöhemmin kuin vuonna 1993.

3. Säättämisyjärjestys

Lakiehdotus olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa yhtä vuotta pidemmältä ajalta kannettavaa veroa koskevassa säättämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

investointivarausten muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1978 annetun investointivarausten lain (1094/78) 18 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin se on 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (660/89), muutetaan 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 kohta, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti ja 23 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 kohta, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti ja 18 §:n 1 momentti mainitussa 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 10 a § ja mainitulla 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetulla lailla kumotun 16 §:n tilalle uusi 16 § sekä 9 §:ään väliaikaisesti uusi 2 a kohta ja 12 §:ään väliaikaisesti uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Investointivarausta ei kuitenkaan saa tehdä tilikaudelta, joka on päättynyt 1 päivänä tammikuuta 1992 tai sen jälkeen.

7 §

Verovelvollinen saa nostaa sellaisen talletuksen, jota vastaava investointivaraus on tehty tilikaudelta, jolle valtioneuvosto on antanut käyttöluvan. Talletusta nostettaessa on esitettävä 11 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valtiovarainministeriön lupa investointivarausten käyttämiseen sekä muissa tapauksissa verovelvollisen kotipaikan verotoimiston verotuksen toimittamisen jälkeen antama todistus vastaavasta investointivarauksesta.

Verotoimisto antaa verovelvolliselle todistuksen investointitalletuksen nosto-oikeudesta 21 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa. Verovelvollinen saa esittämällä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen nostaa talletuksen, jota vastaavaa varausta ei ole verotuksessa hyväksytty, samoin kuin tekemänsä talletuksen siltä osin kuin talletuksen määrä ylittää 50 prosenttia verotuksessa hyväksytystä investointivarauksesta.

9 §

Investointivarausta saadaan käyttää:

1) elinkeinotoiminnan kuluvaan käyttöomaisuuden, ei kuitenkaan henkilöautojen, hankintaan, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin;

2 a) verovuosina 1992 ja 1993 perustajaosakkaana merkittyjen elinkeinotoimintaan kuuluvien asunto-osakkeiden hankintamenon kattamiseen;

10 a §

Jos verovelvollinen on nostanut investointitalletuksen eikä ole käyttänyt investointivarausta 9 tai 10 §:ssä mainittuun tarkoitukseen, nostettua talletusta vastaava investointivaraus luetaan sen verovuoden veronalaiseksi tuloksi, jonka aikana talletus on nostettu.

12 §

Investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 1, 2 ja 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, kun hankittava käyttöomaisuus toimitetaan tai tilataan tai kun rakennuksen tai rakennelman rakentaminen tai tie-, rautatie-, silta-, laituripato-, allas- tai viemärityö aloitetaan käyttöajanjakson aikana. Jos tilattu käyttöomaisuus toimitetaan tai jos rakennustyö tai muu edellä tarkoitettu työ tehdään käyttöajanjakson jälkeen, saadaan investointivarausta käyttää vain niihin menoihin, joiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

Investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 2 a kohdassa mainittuun tarkoitukseen, jos osakkeiden hankintamenon suorittamisvelvollisuus on syntynyt verovuosien 1992 tai 1993 aikana.

13 §

Osakeyhtiön tai osuuskunnan, jonka osakas tai jäsen on suorittanut sen osake- tai osuuspääomaa investointivaraustaan käyttäen, on käytettävä suoritettu määrä 9 §:n 1, 2 tai 3—5 kohdassa mainittuun tarkoitukseen viimeistään osake- tai osuuspääoman maksamisvuotta seuraavana verovuonna.

14 §

Tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko toimitettava verotuslain (482/58) 72 §:n 2 momentissa tarkoitettu harkintaverotus, pidetään tulolähteen tuloa, josta on vähennetty investointivaraus.

16 §

Luovutettaessa yli 5 vuotta omistettuja 9 §:n

2 a kohdassa tarkoitettuja käyttöomaisuuteen kuuluvia osakkeita, luetaan käytetyn investointivaroituksen määrä luovutusvuonna verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi. Osakkeiden hankintameno on tällöin vähennyskelpoinen siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa säädetään.

18 §

Jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointivarausta tai sitä ei ole luettu verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi viimeistään verovuonna 1997, luetaan käyttämättä tai tuloksi lukematta jätetty osa investointivarausta verovelvollisen verovuoden 1997 veronalaiseksi tuloksi. Käyttämätön tai tuloksi lukematta jätetty investointivaraus tai sen osa luetaan sen tulolähteen tuloksi, jonka tulosta se on vähennetty. Jos tätä tulolähdettä ei asianomaisena verovuonna enää ole, luetaan käyttämätön tai tuloksi lukematta jätetty investointivaraus tai sen osa verovelvollisen lakannutta tulolähdettä lähinnä vastaavan tulolähteen tuloksi. Verovelvollisella on oikeus nostaa investointitalletuksesta se osa, joka vastaa tuloksi luettua investointivarauksen osaa.

23 §

Tällä lailla kumotaan investointirahastoista 8 päivänä kesäkuuta 1964 annettu laki (309/64) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Viimeksi mainittua lakia on kuitenkin sovellettava verovelvollisilla tämän lain voimaantullessa olleisiin investointirahastoihin. Verovuosina 1991—1997 saadaan investointirahasto lukea veronalaiseksi tuloksi investointirahastoista annetun lain 10 §:stä poiketen ilman korotusta ja veronalisäystä. Jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointirahastoa tai sitä ei ole luettu veronalaiseksi tuloksi viimeistään verovuonna 1997, käyttämättä jätetty osa investointirahastosta luetaan verovelvollisen verovuoden 1997 veronalaiseksi tuloksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1992.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa. Lain 10 a §:ää, 14 §:n 2 momenttia ja 23 §:n 2 momenttia sekä 18 §:ää muutetussa muodossaan sovelletaan kuitenkin jo vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.

Lain 9 §:n 2 a kohta ja 12 §:n 4 momentti ovat voimassa vuoden 1993 loppuun, ja niitä sovelletaan vuosilta 1992 ja 1993 toimitettavissa verotuksissa.

Sen estämättä, mitä 9 §:n 1 kohdassa säädetään, voidaan ennen 1 päivää tammikuuta 1989

päättäneeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta käyttää myös kotimaisen henkilöauton hankintaan tässä laissa säädetyllä tavalla, ei kuitenkaan myöhemmin kuin verovuonna 1993.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

Laki

investointivarausrain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1978 annetun investointivarausrain (1094/78) 18 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin se on 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (660/89),

muutetaan 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 kohta, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti ja 23 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 1 kohta, 12 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti ja 18 §:n 1 momentti mainitussa 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 10 a § ja mainitulla 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetulla lailla kumotun 16 §:n tilalle uusi 16 § sekä 9 §:ään väliaikaisesti uusi 2 a kohta ja 12 §:ään väliaikaisesti uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Investointivarausta ei kuitenkaan saa tehdä tilikaudelta, joka on päättynyt 1 päivänä tammi-kuuta 1992 tai sen jälkeen.

7 §

Investointitalletus saadaan nostaa, kun investointivaraus on käytetty tai tullaan saman verovuoden aikana käyttämään tässä laissa säädetyllä tavalla. Talletusta nostettaessa on esitettävä 11 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valtiovarainministeriön lupa investointivarausten käyttämiseen sekä muissa tapauksissa verovelvollisen kotipaikan verotoimiston verotuksen toimittamisen jälkeen antama todistus vastaavasta investointivarauksesta.

Verotoimisto antaa verovelvolliselle todistuksen investointitalletuksen nosto-oikeudesta 18 §:n 1 momentissa ja 21 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa. Verovelvollinen saa esittämällä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen nostaa talletuksen, jota vastaavaa varausta ei ole verotuksessa hyväksytty, samoin kuin tekemänsä talletuksen siltä osin kuin talletuksen määrä ylittää 50 prosenttia verotuksessa hyväksytystä investointivarauksesta.

7 §

Verovelvollinen saa nostaa sellaisen talletuksen, jota vastaava investointivaraus on tehty tilikaudelta, jolle valtioneuvosto on antanut käyttöluvan. Talletusta nostettaessa on esitettävä 11 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa valtiovarainministeriön lupa investointivarausten käyttämiseen sekä muissa tapauksissa verovelvollisen kotipaikan verotoimiston verotuksen toimittamisen jälkeen antama todistus vastaavasta investointivarauksesta.

Verotoimisto antaa verovelvolliselle todistuksen investointitalletuksen nosto-oikeudesta 21 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa. Verovelvollinen saa esittämällä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen nostaa talletuksen, jota vastaavaa varausta ei ole verotuksessa hyväksytty, samoin kuin tekemänsä talletuksen siltä osin kuin talletuksen määrä ylittää 50 prosenttia verotuksessa hyväksytystä investointivarauksesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Investointivarausta saadaan käyttää:

1) elinkeinotoiminnan kuluvaan käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden, kaluston, laitteiden ja alusten, ei kuitenkaan henkilöautojen, hankintaan, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin;

9 §

Investointivarausta saadaan käyttää:

1) elinkeinotoiminnan kuluvaan käyttöomaisuuden, ei kuitenkaan henkilöautojen, hankintaan, perusparannuksiin ja suurehkoihin korjauksiin;

2 a) verovuosina 1992 ja 1993 perustajaosakkaana merkittyjen elinkeinotoimintaan kuuluvien asunto-osakkeiden hankintamenon kattamiseen;

12 §

Investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 1—3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, kun hankittava käyttöomaisuus toimitetaan tai tilataan tai kun rakennuksen tai rakennelman rakentaminen tai tie-, rautatie-, silta-, laituri-, pato-, allas- tai viemäri työ aloitetaan käyttöajanjakson aikana. Jos tilattu käyttöomaisuus toimitetaan tai jos rakennustyö tai muu edellä tarkoitettu työ tehdään käyttöajanjakson jälkeen, saadaan investointivarausta käyttää vain niihin menoihin, joiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

12 §

Investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 1, 2 ja 3 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, kun hankittava käyttöomaisuus toimitetaan tai tilataan tai kun rakennuksen tai rakennelman rakentaminen tai tie-, rautatie-, silta-, laituri-, pato-, allas- tai viemäri työ aloitetaan käyttöajanjakson aikana. Jos tilattu käyttöomaisuus toimitetaan tai jos rakennustyö tai muu edellä tarkoitettu työ tehdään käyttöajanjakson jälkeen, saadaan investointivarausta käyttää vain niihin menoihin, joiden suorittamisvelvollisuus on syntynyt käyttöajanjakson aikana.

Investointivarausta saadaan käyttää 9 §:n 2 a kohdassa mainittuun tarkoitukseen, jos osakkeiden hankintamenon suorittamisvelvollisuus on syntynyt verovuosien 1992 tai 1993 aikana.

13 §

Osakeyhtiön tai osuuskunnan, jonka osakas tai jäsen on suorittanut sen osake- tai osuuspääomaa investointivaraustaan käyttäen, on käytettävä suoritettu määrä 9 §:ssä mainittuun tarkoitukseen viimeistään osake- tai osuuspääoman maksamisvuotta seuraavana verovuonna.

Osakeyhtiön tai osuuskunnan, jonka osakas tai jäsen on suorittanut sen osake- tai osuuspääomaa investointivaraustaan käyttäen, on käytettävä suoritettu määrä 9 §:n 1, 2 tai 3—5 kohdassa mainittuun tarkoitukseen viimeistään osake- tai osuuspääoman maksamisvuotta seuraavana verovuonna.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko toimitettava verotuslain (482/58) 72 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu harkintaverotus, pidetään tulolähteen tuloa, josta on vähennetty investointivaraus.

Tulona, jonka perusteella ratkaistaan, onko toimitettava verotuslain (482/58) 72 §:n 2 momentissa tarkoitettu harkintaverotus, pidetään tulolähteen tuloa, josta on vähennetty investointivaraus.

18 §

Jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointivarausta käyttövelvoituksen mukaisesti, luetaan käyttämättä jätetty osa investointivarausta korotettuna 10 prosentilla verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi siltä verovuodelta, jona laiminlyönnin todetaan tapahtuneen. Käyttämätön investointivaraus tai sen osa luetaan sen tulolähteen tuloksi, jonka tulosta se on vähennetty. Jos tätä tulolähdettä ei asianomaisena verovuonna enää ole, luetaan käyttämätön investointivaraus tai sen osa verovelvollisen lakannutta tulolähdettä lähinnä vastaavan tulolähteen tuloksi. Verovelvollisella on oikeus nostaa investointitalletuksesta se osa, joka vastaa tuloksi luettua investointivarauksen osaa. Näin nostetulle määrälle ei suoriteta korkoa.

Jos verovelvollinen, joka on nostanut investointitalletuksen, ei ole käyttänyt investointivarausta tässä laissa säädetyllä tavalla, luetaan se käyttämättä jätetty investointivarauksen määrä, jota vastaava talletus on nostettu, korotettuna 30 prosentilla, veronalaiseksi tuloksi kuten 1 momentissa on säädetty.

16 §

Luovutettaessa yli 5 vuotta omistettuja 9 §:n 2 a kohdassa tarkoitettuja käyttöomaisuuteen kuuluvia osakkeita, luetaan käytetyn investointivarauksen määrä luovutusvuonna verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi. Osakkeiden hankintameno on tällöin vähennyskelpoinen siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetussa laissa säädetään.

18 §

Jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointivarausta tai sitä ei ole luettu verovelvollisen veronalaiseksi tuloksi viimeistään verovuonna 1997, luetaan käyttämättä tai tuloksi luke-matta jätetty osa investointivarausta verovelvollisen verovuoden 1997 veronalaiseksi tuloksi. Käyttämätön tai tuloksi lukematta jätetty investointivaraus tai sen osa luetaan sen tulolähteen tuloksi, jonka tulosta se on vähennetty. Jos tätä tulolähdettä ei asianomaisena verovuonna enää ole, luetaan käyttämätön tai tuloksi lukematta jätetty investointivaraus tai sen osa verovelvollisen lakannutta tulolähdettä lähinnä vastaavan tulolähteen tuloksi. Verovelvollisella on oikeus nostaa investointitalletuksesta se osa, joka vastaa tuloksi luettua investointivarauksen osaa.

23 §

Tällä lailla kumotaan investointirahastoista 8 päivänä kesäkuuta 1964 annettu laki (309/64) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Viimeksi mainittua lakia on kuitenkin sovellettava verovelvollisilla tämän lain voimaantullessa olleisiin investointirahastoihin.

Tällä lailla kumotaan investointirahastoista 8 päivänä kesäkuuta 1964 annettu laki (309/64) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Viimeksi mainittua lakia on kuitenkin sovellettava verovelvollisilla tämän lain voimaantullessa olleisiin investointirahastoihin. Verovuosina

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1991—1997 saadaan investointirahasto lukea veronalaiseksi tuloksi investointirahastoista annetun lain 10 §:stä poiketen ilman korotusta ja veronlisäystä. Jos verovelvollinen ei ole käyttänyt investointirahastoa tai sitä ei ole luettu veronalaiseksi tuloksi viimeistään verovuonna 1997, käyttämättä jätetty osa investointirahastosta luetaan verovelvollisen verovuoden 1997 veronalaiseksi tuloksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1992.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa. Lain 10 a §:ää, 14 §:n 2 momenttia ja 23 §:n 2 momenttia sekä 18 §:ää muutetussa muodossaan sovelletaan kuitenkin jo vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.

Lain 9 §:n 2 a kohta ja 12 §:n 4 momentti ovat voimassa vuoden 1993 loppuun, ja niitä sovelletaan vuosilta 1992 ja 1993 toimitettavissa verotuksissa.

Sen estämättä, mitä 9 §:n 1 kohdassa säädetään, voidaan ennen 1 päivää tammikuuta 1989 päättäneeltä tilikaudelta tehtyä investointivarausta käyttää myös kotimaisen henkilöauton hankintaan tässä laissa säädetyllä tavalla, ei kuitenkaan myöhemmin kuin verovuonna 1993.
